

ТЫЗЭКЬОТМЭ – ТЫЛЪЭШ!

Адыгэ макъ

Голос
адыга

1923-рэ ильесим
гъэтхапэм
къышегъэжьагъэу къидекъы

№ 152 (218819)

2019-рэ ильес

ГЪУБДЖ

ШЫШХЪЭИУМ и 27-рэ

ОСЭ ГЪЭНЭФАГЪЭ ИИЭП
къихътугъехэр ыкъи
нэмъыкъ къэбархэр
тисайт ижъугъотштых

WWW.ADYGVOICE.RU

Адыгэ Республикаем и Правительствэ игъээзет

Лъапсэм зеушъомбгу

Адыгэ Республикаем и Лышхъээ игукуэкъыкъэ ильес къес зэхащэрэ ныбжыкъэ сэндаущхэм язехахъэу «Фыщт-2019-рэ» зыфиорэр шышхъэйум и 23-м щегъэжьагъэу и 25-м нэс куагъэ.

Шъолъирхэр, ныбжыкъэхэр зэзыпхыгъэ зэхахь

Адыгейим ирайонхэм адаклоу, тигъу-нэгъу Краснодар краим, ткъош республикхэу Къэбэртэе-Бэлькъярим ыкъи Къэрэцхэ-Щэрджеэсийм яныбжыкъэхэр, министрэхэм я Кабинет хэтхэр, ведомствэхэм, куулыкъухэм ялтыклохэр, журналистхэр, нэмъыкъхэри юфтихъабзэм хэлэжьагъэх. Зэклемки нэбгырэ 300-м ехъумэ зауштэжьагъыг.

Шышхъэйум и 23-м пчэдыхыгъым жьэу, километрипшым ехъурэ гъогууанэу Яворовэ хыгъэхъунэм икъэу Фыщт еклялэрэм къээрэргъутохъэхэр техъагъэх. Ахэм ягъусагъ Адыгейим и Лышхъээ Къумпъыл Мурат.

Республикем ипащ юфтихъабзэм хэлажъэхэрэм шүфэс гүшнэхэмкъэ зафигъэзагъ, гъогур псынкъэ къафехъунэу, мы мэфицир дахэкъ агу къинэжьинэу къафэлъэгъуагъ.

— Зекъош шъолъирхэмэ къарыкъыгъэ ныбжыкъи анах чанхэр, сэндаущыгъэ зыхэлхэр мыш къышызэрэгъоигъэх. Еджэним, спортым, общественэ юфшиеним алъэныкъокъэ льэгапэхэм шъуанэсигъ. Непи тызэгъусэу льэгэпэлэхэр штээнхэ фае — зэпрыкыпэхэм, къушхъээ лъагъохэм тахэкъынышь, къушхъээ Фыщт ылъапсэу ныбжыкъэ форумыр зыщыкъоштэм текилэшт, — кыуагъ къээрэргъутохъэхэм закынтигъаззэ Къумпъыл Мурат.

Нэужум зекъо ежъагъэхэр куп-купхэу ягъогу техъагъэх. Километрэ пчъагъэ тэклиufe гъешлагъоныбэ тльэгъутгъэ, тичъоип зэрэдахэр, зэрэбаир зэхэтшлагъ. Джащ фэдэу тарих ыкъи культурнэ мэхъянэ зиэ сауьтэхэм гъогум бэу тащырихыллагъ.

Юфтихъабзэм хэлэжьагъэх Пшызэ иньбжыкъэхэм я Союз илтыклохэр. Тигъогу тытетыфэ ахэм гүшнэгъу тафхъу, зекъоним хэлэжъэнхэу зэрэхъуягъэм, юфтихъабзэу зэхащагъэм, тикъушхъэхэм еплъыкъэу афырялэм таилэупчлагъ.

— Тишиольтихэр япашхэм зэгуройонигъэ зэдьиряею юф зэдашэ, тищылакъэ нахьышу хүнүн пыльх. Тэри, ныбжыкъэхэм, ахэм таилырлызэ, тизэпхынигъэ джыри нах дгээпэйтэн фае. Мы форумыр аш фэдэ амалышуухэр къызэритыщтим тицыхэе тель. Фыщт ылъапсэ щыкъошт зэхахъэм апэрэу тыхэлэжьэшт. Гъогууанэу тызэгъетым къыхиубитеэрэ чынтигъэхэм ядэхагъэ къэогъуай,

— ео къэлэ ныбжыкъэу Александр.

Гъогууанэм сыхьат заулэ теклиуда нахьмышэми, Фыщт ылъапсэ узынэскъэ, къинэу пльэгъугъэр зекъэ пщэгъупшэ, мы чынтигъэ зэрэдэхэ дэдэр нэм къыкъеуцо.

Зэйукъэгъу— зэдэгүүштэгъуухэр

Форумыр иофшиен къыдыхэлтыгъэ Фыщт Адыгейим и Лышхъээ Къумпъыл Мурат Кавказ къэралыгъо чынтигъэ биосфернэ заповедниким ипащэу Сергей Шевелевым лукалгъ.

Тичъоип ибаиныгъэ къэухъумэгъэхэм, аш хэхъонигъэ ышынинам заповедниким илахъышо зэрэхэлтийр республикем ипащ хигъэунэфыкъыгъ. Аш ишыхъатэу щит тимэхэм ахэс кавказ домбайим ыкъи азиатскэ мэзчэтийм ялчагъэ нахьышбэ зэрэхъуягъягъэр, заповедниким икосистемэ изытет зэгэшэгъэхэм зэрэлтыгъэхэрэр.

(Икъэх я 2 — 3-рэ нэклуб. арты).

ЖАПСЭМ

(Икезүх).

Зэдэгүүцлийгээ ильтэхэн АР-м и Лышльхээ зигуугы кышыгээхэм ашыц блэкигээ ильсэым Фыщт щыклогъе мыш фэдэ зэлүкгэгъум ерьжжаплэ фэхүүгээ проектэү «Тлапсэ къетыухумэн» зы- фиорэр республикэм зэрэща- гацакэрэр. Шольтырым ичыюпс ыкы итарихь-культурнэ кээн къэ- ухумэгъэнхэм движениер афы- тегъэпсыхьагь, аш икоординато- рыр Урысые географическэ об- ществэр ары.

— Кавказ биосфера заповедником опытышкоу ыкчи шәнәнгъәм үльәнәнкъоктә амалышың ою ىәкәлхәр кызыфәддәзәзэ движением джыри нахъ хәхъоныгъәшүхәр ышынхә, тичиоңп икъизэтегъәнҗыйн епхыгъэ проектхәр щыңынгъәм ўылхырытщынхә зэрәтлекъыщтым сицихъэтель, — кыбыагъ Күмпіл Мурат. — Чыңопсым икъеухұмән фытегъәспыхъағайзуз поведникир проектеу «Тълап-сә къетыухұмән» зыфиорәм икуратор хъунымкіз амалзү щыңәзәм шұхаеплъәнәу зықыныштұрасағъаза.

Сергей Шевелевым мы гухэльным дырьгэштаг, экологием түлэньякъок! добровольческе юфшиэнным зиущъомбгүнры

заповедникым ишъэръль шъхъялэхэм аышыг эу кыгъэнэфагъ. Аш dakloу Республикаимрэ заповедникымрэ зэлхүнгүйгээ зэдьяржээ джыри нахь зырагъэ-уш-омбгүнчмийгээ иргүүлжсэхэр

кырыиотықыңғыз. Гүштің пән, Адыгеим иапшыэрэ еджаптахэм ачыс студентхэм заповедникым практикә щарагъекұным фәръзырых.

Мыш фэдэ зэпхыныгъэм мэхъянешхо зэрийн республикам

ишаць кыбыгъ ыкын тоф зэрээ зэдашэн альэкыщ лъэнъюхъ хэм ягъэнэфэнкэ АР-м гъесэн гынгъэмрэ шиенъюхъэмрэкэ иминистрэу Клэрэшэ Анзаур пшъярлыг гъэнэфагъ фишыгъ

Мы зэдэгүүштэйгүм ыүж та-
рихь ыккүү культурнэ мэхъянз-
зилэ саугъэтхэр кыхгэгъэшгээн-
хэм, ахэр къеухъумэгъэнхэм
ыккүү гэццэлжэхьгээнхэм афы-
тегъэпсихъэгъэ IoшIэнныр
Адыгейим щизэххэцагъэ зэрхъу-
рэм фэгъэххыгъэ лъетегъеца-
щылагь. Мыщ фэдэ объектхэр
ныхыбэрэмкээ зэрхтхэр Мыс-
кьопэ районым икъушхъэхэр
арых. Ильэс къэс специалистхэм
культурнэ мэхъянэшко зилэ са-
угъэтхэр кыхгагъэшых, ахэм
яйтэх, гъашгэгъоныбэ къачлахы
ахэр цыифхэм янэрыльэгты мэ-
хъух. А IoшIэнныр непи лъагьэ-
клиятэ.

АР-м и Лышъхъэ движение
«Тльапс къэтыухъумэн» ызи
Юрэм итамыгъэ Кавказ къэ
ралыгъо чыопс заповеднику
Х. Г. Шапошниковым ыцз
зыхъирэм ипащэ фигъешъошагъ
Краснодар краим, Къэбэртзе-Бэ
лькъар ыкы Къэрэшэе-Шэрджэе

республикэхэм ялъыклохэр мы проектым хэлэжьэнхэу кыыри- гъэблэгъягъэх.

НыбжыкІэхэм яупчІэхэр, ягукъэкІхэр

Күмпіл Мурат Іофтхаббазер кызызғынанда, зекшің шөлтөрхем, Адыгеим имуниципалитеттің къарықылғы ныбжыккәнде шұфас гүштің жағдайында зағиғе-
загы. Мы чыпілем къыщызэрэу-
гында ныбжыккә пәпчіл лъе-
ныкъо гъэнәфаттәмкіл гъэхъ-
тәштүхәр зәриштың жағдайында, илә-
гъухәмкіл ар шысәтхептің
зәрәштың къынуга.

Мыгъэрэ зэдэгүүшүйгээгүйг
гухэл шъхьаалай илагчээр льэпкэ
проектхэм ягъяцэклэн ныбжын-
кэхэр кыххэлжээнхэ зэральз-
кыщыр, аш даклоу шьольтырхэм
язэлжиньгээ гээптигээнүүмкэ
амалэу щыгэхэм ахэгъяхьогье-
ныр ары. Адыгейим и Лышьхээ
кызызэриуагъэмкэ, къэралыгъом
инеушиирэ мафэ лъызыгъякло-
тэнэу кызызпышылтыр непэрэ
кэлэеджаклохэмэрэ студентхэмэрэ
арых. Арышь, джыре уахьтэм
щегъяжьагъяу яхгээгүй шу аль-
гүуним, аш итарихь шхъэклафэ
фашийним, обществэм ылашь-
хэкээ пшьядэкыжь зэрахьырэр
агурийоным ахэр афэлгүйгээнхэ
фае.

— Шуағың къезытырғыс Йоғшынаным цыфыбыз хәләжүнаным тынаң тет. Непе зәхәттәшгәз зеконым тызәрәззәрипхызым фәдэу Йоғшынами зықыныгъэ къытхельхъэ. Урысыем и Президенттәу Владимир Путинным кыргызстаннанәфәгъэ лъялпкъ проектхэм шығаныгъэм ильянкъо пастэури къадыхәллытагъ. А зекірі зыфытегъепсыхъагъэр тицифхэм шығанкі-пәсүкіә амалеу яләхер

ИльэсыкІЭ еджэгъум ехъулІЭУ

Терроризмэм пәшүекігъезнымкіз Республика
комиссииемрэ шыольырым ышызэхаштәгъэ Опера-
тивнә штабыимрэ зичәзыу зәхәсыгъью зәдүрьялғыым
шәңыгъэм и Мафэу къэблагъэрэр ышынәгъончъэ-
ным илофыгъохэм ашытегущылғыжәх. Зәхәсыгъор
зәрищат Адыгэ Республика и Лышъхъяу Күум-
пыйл Мурат.

Шэныгтээм и Мафэ щынэгъончъенымкэ йофеү ашлэрэм кытегуушыгайзэх шэныгъэмрэ гъесэнгъэмрэкэ ыкти хэгъэгу клоцл йоффхэмкэ министрэхэу Клэрэцэ Анзауррэ Владимир Алайрэ. Кынзэралуягъэмкэ, Адыгейим гъесэнгъэм иорганизацие 303-у итхэр ильясыкэ еджэгүум зэрэфхэвьязырхэр аупльэкүүг. Непэрэ мафэм ехъулэу гъесэнгъэм иорганизациехэм зэкэми полицием узэрэтеощт кнопкэхэр, машлом зыкыымыштэним фытегъэпсихъягъэу ежь-ежырыеу кыхэнэрэ пкытыгъохэр ахэтых. Гъесэнгъэ тедзээ зыщызэрагъэгъотырэ организации 5-мэ видеоклээ зэральтигъэхэрэ системэ ахэтэп. Джащ фэдэу зэри-фэшьушаашу къэмышыхъэгъэ еджаплэхэм ягуугу зэхэсигъом къышашыг. Гъесэнгъэм иучреждениехэу

шыклагээ зилэхэр Мыекъуапэ, Шэуджэн ыкы Мыекъо пэ районхэм артыых. Ильэсцыкээ еджэгүум ехъулэй аpstэури дэгъэзыжыгъян фae.

Зэхэсүгъом къызэршайгаагъэмкіэ, шэпхъакіэ щылэхэм адиштэу гъесэнгъэм иучреждениехэм зэкіэми Ѣынэгъончъэним ипаспортхэр къыдахынхэ фае.

Машор щынгъончъенымкіз хәукъонығыз еу кыыха жаңылар түркімдердегі орталықтардың мемлекеттік мәдениеттік мекемелерінде көрсетілген. Машор щынгъончъенымкіз хәукъонығыз еу кыыха жаңылар түркімдердегі орталықтардың мемлекеттік мәдениеттік мекемелерінде көрсетілген.

Владимир Алай къызэршыуағымкә, жэсэнгызгыэм иучрежденихэм террористическая актхэр къащымы хүнхэм, яшынэгъончьягээ ухумыгъеням афеш пешо руғъэшь йофтхъабзэхэр рагъеклокых. Шэнгызэм и Мафия фэгъэхыгъээ йофтхъабзэхэу зэхажэштхэм нэбгыре мин 80 фэдиз къялоплэнэу (ахэм ашыщэу мин 63-р кэлээ еджаклох) хэбзэухумэкло къулыкъухэм агъенафэ. Полицием икулышкүшээ 900-м ехүумэ общественнэ рэхьат ныгъэр ыкыл цыифхэм яшынэгъончьягээ къаухумэшт.

— Шольырмым зыпкытыныгъезу ильэр къеухы
мэгъэнир, шынэгъончъэним илофыгъохэм тына!

атедгъэтныр пшъэриль шъхьал. Анахъэу мэхъан-шхо зэттын фаер еджаптэхэм адэжь гъогурыйоным ишапхъэхэр ашымыуқъогъэнхэр ары, — кыбыуагъ Къумпыйд Мурат.

Күмпүлгү Мурат.
Іоныгъомъ и 20 Адыгэ Республикаем хэдзын кам-
панищ щызэхаштэцт, чыпэ зыгъэорышЭжын къу-
лыкъухэм ядепутатхэр хадзыщтых. Ахэр щынэгъон-
чэу зэрэкштэж япхыгъе юфыгъохэм къатегушыялг
АР-м хэдзынхэмкэ и Гупчэ комиссие и Тхъаматэу
Сэмэгу Нурбый.

Терроризм индeологиe пeшyекiогъeнымкiе iоф-
тхъбазэ зэхажэхэрэм, зэфэхьысыжхэм къатегуыш-
лаягъэх АР-м культурэмкiе иминистрэу Аулье Юрэ,
муниципальнэ гъэпсыкэ зиэ «Къалэу Мыекъуалэ»
ыкi «Тэхъутэмькое районым» яадминистрацием
яашаажэх. Андрей Гетмановынра Шъхэпажъо Азметэра

Хэдэнхэр шыгкъагэ хэлтэй зэхэггээнхэм мэхьэнэ ин зэрийэр, ныбжыкIэхэм зыкъагээльгэйнхээнийн кэлгэгүүшгүүгээнхээ зэрэфаар КүүмпIыл Мурат кынчагт.

Гъонэжъыкъо Сэтэнай.

2019-рэ ильэссыр — Тхъабысымэ Умарэ и Ильэс

Тхъабысымэ Умарэ фэдэ цыфыр лэшлэгъум зэ
Тхъэм кьеgъехъу. Тын льаплэу ащ кыфэклогъэ зэчыир
дунайим тетыфэ орэд дэхабэкль ильэпкь етэжыгъ.

Умарэ иорэдхэр щылэнгыз
къызхэхъуягъэм, лъэхъанэу
зыщапулыгъэм, гъогоу къыктугъэм
къаҳэкъыгъэх. Лирикэ шъэбагъеу
ахэм ахэлтыр гум пхырэкыы,
уагъэгушю, уагъэгупшисэ, нэ-
шхъэеуи уашы. Льыр къыдэзы-
фыерэ къэшо ритмэм зыриты-
кэ, укъыгъашьюо пчэгум укъы-
рещэ. Ары, иорэдхэр зэхэззы-
хырэ пэпчъ ахэм зыкъашилэ-
жьэу, ежь фитхыгъэхэу къызы-

Тхъабысымэ Умарэ итвorchескэ хъарзынэць зычэль Адыгэ радиом сычэхъагь. Тикомпозиторхэм, орэдусхэм яорэдхэр зэгъэфагъэхэу зытхэгъэ кар-тотекэр къесштагь. Умарэ итхыгъэхэр зыдэлъыр къахэш्शеу лужъу. «Солдатым иписымэ», «Хъабидэт иорэд», «Мэлахъом иорэд», «О унитлы», «Адыгееу сигупс», «Орэдыр о зигъэгъус», «Къуаджэхэм яорэд», «Синан»... бэ. Зэпрысэгъазэшь, зы орэдым адэр пщигъэгъупшэу, зым нахьи зыр нахь дахэу, орэдышъохэр стхъакъумэ шызэблэкъых.

Тхъабысымэ Умарә пышынэ мақкәр зэрыйуқырыр унағьо къи-
хъухъагь. Наукем непэ зэри-
ллытэремкэ, сабыу ным ышьо
хэлтүм мақъехэр зэхехых, зэ-
хешлэх. Арэу щитмэ, Умарэ
къэмыхъузэ аш кідэлүкіуы ри-
гъэжъегъагьэн фае. Яун пышынэ
илъыгъ, ышыпхуу нахыижъэу
Кацэ пышынэо Ызагь. Къизэра-
лотэжъырэмкэ, сабый цыкіум
апэрэ Ыбжъэнэжъыуе янэу Цацэ
пиупкыыгъэхэр пышынэ ныбэм
дидзэгъагъэх. Аш къикыщтыгъэр
сабыу къехъурэр пышынэо цэ-
рыйо хүнэу ары. Умарэ пышынэм
зытебэм сабый дэдагь, янэ
пышынэр ыкокы ырыгъэуцокэ,
пышынашхъэм дэпплиуе лъэга-
гъэ. Джыри къэмыйгүшүйээ, Ызэ
зырызэу телаби «Хъакулащаэр»
апеу къыхыригъэшыгъагь. Пиш-
шэжъыуеу къизэкэлтикүагъэмэ
апекіе унағьом шъэожъыиту
шоллэгъагьети, ахэм ауж къи-
кыигъэ шъэожъыем тыр лъэшэу
шыгушүкүагъагь.

1919-р илтээсүм шышигчээрэй 16-м куаджэу Фэдэ Тхьабысымэ Умарэ кышигчээр. Лэжээкто унагъом кыихъухъэгээ шъэожьыем ятэ шъхъамысэү хъызмэт зехъаным, мэлэхъоным, шыр бгээорышэшъуным афи-гъасэу къэтэджыг. Аш кыгъоу пщынэм янэ шуульгэйоу шъэожьыем фыригъяшыгъэми зэкэмэ гу лъатэгъаг. Унэр зэгъоки зышигчээрэм пщынэр кыштэмэ, кыригъаюу фежье.

«Ильэситф сыныбжыгъ, —
игүкээкыжхэм къашто Умарэ,
— сышыху нахьыжэу Кацэрэ
сэрыре пщынэм нахь дэгъоу
къезыгъаорэмкээ тызызэрагъэ-
нэкъокум. Сэ нахь дэгъоу
къезгъаоу сыйкъахи, пщынэр
Кац къыситыжыгъягъ. Аш ыуж
тиунэнкъоощэм, сикъоу нахьыж-
хэм слапэ аубытимэ, кlapщэхэм
сызыдашэу рагъэжъегъагъ. Орэ-
дыхъяеу, къэбареу аш къышто-
щтыгъэхэм сыгу рихъеу сядэу-
щтыгъ. Ильэсигбуу сыныбжыгъ
адарэ лжагуу зысагъаджагум»

ЕджапIэм Умарэ зычахъэкIэ, самодеятельностым чанэу хэлажьэу рөгъяжьэ, сэнаущыгъэ

зэрэхэльыр кыышэлъягьо. Мэ-
къамэу зэхихырэм хигъэхъожьеу,
импровизацию гъэш!эгъонхэр
зеришъяхэрэм иштуягъэк!е пчы-
хэзэхахъэхэм, джэгухэм ара-
гъэблагъэ.

Умарә ыңғә араптыбзәм къы-
хәкілігезе адыгабзәкә «щыл-
ныг», «псә пыт» къикіләрәп. Ар-
шылпкъезу щытмә зыщаушыха-
тыре зео машшом үхъярг. Къаләу
Валдай заор щыригъажы, пхъэ-
шагъэрә лыыхъужынгъэрә щы-
зэрихъезу Умарә пымм псәемы-
бләжъезу пеуцугү. Уәгъез пчыагъез-
кытыраштагъ, ауҗырәм, Берлин
нәссыгъезху лапілә ифэгъярг..
Жыы хэмитылжъезу Умарә мәфи-
түре щылтыгъ. Щымыгугъылжъхәу
агъеттыйлышынәу зырахъижъем,
ынапілә къизетирихыгъ. Врачәу
операция хылыләр зышигъез-
Зинаида Гордиевская Умарә
аш къизэрелүхъыгъэр ыгъешла-
гыу къитхүжыгъярг: «Аш фә-
дәу мешшуашәм ныбә клоңым
къыштүкүхъяргезу, зәхитхүйгъезу
слъегъутягъәп. Лыы пцлагъем
клатцихе, чигъалтап читтнәз-

күтгүүлүхээр уй вэлтэг вүщгүү вэхэп». Умарэ джыри лээпкүүм фишэн фаеу юпэ ильтигэр арын фае үпсэ пытэ шыненгээм зыкъыхигъэнэжьи, Тхъэм кызы-
клигъэнэхъэжьи гэр. Сыд фэдэрэ
улагэ кытэфагъэми, ар апэ
затхъоштыгъэр ынхъуамбэхэр
ары, ахэр орэлсаухи, нахынбэ
зыми фэягъэп. Заор зачхыкъе

ралым зызэхехым, аккордеон
кіләп күнгіхын, ыдәжь къе-
күағы: «Узэрәззәуагъэр икъүшт,
джы мы аккордеоныр мамыр
лашәу пушкәм ычыпәкіл пы-
гынену къюсәты» ылуи, артвоздо-
дым икомандиреу лейтенанттәу
Тхъабысымә Умарә къыриты-
гъяғы. Джа аккордеоныр ыши-
гъеу, орден, медаль пшықұзыр
ыбгъәгу къыхәжыуқіләу Умарә
къуаджәм къекіложығы.

Зипсауныгъэ зэшыкъогъэ Умарэ къарыукэ Ioф ышшэшьунэу щытыгъэп. Фэдз библиотекэм, клубым Ioф ашишларь, нэүжүм Кощхаблэ культурэм и Унэу дэтэм художественнэ пащэу агъякло. Аккордеоныр ыыгъ, адыгэ пынэ цыкликум къымыттыгъэ мэкъэ зэтекл пчъагъэр ашк къырэгъэклы. Къэшшю мэкъамэхэр нахь инэү зэкшых, импровизацие гъашэгъонхэр ешых. Шлэх дэдэу пышнэо ныжбыкээм ыцэхэкум щызелльашларь, тэдэки къыратгъэблагье, джэгухэр егъеджэгух.

Джац фэдэу зиг угтуу аштырэ-
пшынэо ىазэм Клэрээ Тембот
рихыхыгагь. Сэнаущыгээ ыльз-
түгъэм иинагын, зэрхэжун ыльз-
кыщтри пыснкэу кыргурыгайг.
Умарэ зыдимышэжжээ хэлъ-
иэпэлэсэнгэээр хильэгъукыгь,
«Орэдхэр зэхэглэхъанхэ, птыхын-
хэ зэрэглээкыщтыр кыпхэшчи.
Ош фэдэу заом кыкыжыгыгъэу.

A black and white photograph of a young man with dark hair, wearing a dark suit jacket over a light-colored shirt. He is seated at a desk, looking down intently at an open notebook. In his left hand, he holds a pen poised over the page. His right hand is positioned on the keys of a large, ornate accordion. The brand name "STANDARD" is visible on the side of the instrument. The background is plain and light-colored.

усэхэр кызызэрэсфихыгъэхэри
къысиуы, къэтысыгъ. Егъа-
шэм тызэрэшлэхтгъэм фэдэу
псынкэу тызэгурлыагъ. Алерэ
орэд сферхъугъе «Солдатым
иписьмэ» зытхэгъэ тхьапэр
къысфищэй, къыситыгъ. Зэо-
шхор сынэгу икэрыкэу клякы-
жыгъ, дзэклонхэр письмэхэм
зэряжэштыгъэхэр, ахэм зэраклэ-
гүйштгъэхэр сынэгу къыкэу-
цуагъэх. Аккордеоныр сыны-
башю тетэу сышэлтыифэ мэ-
къамэр къыхезгэшьизэ, орэдир
стхыгъэ. Къедэгүйгээмэ агу ри-
хыгъ, Адыгэ радион орэдир
щыттетхагъ. Зэхэзыхыгъэ пшья-
шъэхэм иджэуап зерагъашшэмэ
ашлонгью кыыкэлтэхуу фежье-
гъэх. Кырымызэ псынкэу ари
къытих, къыситыгъ. Джа мэкъэмэ
дэдэм джэуап письмэу пшья-
шъэм ытхыхыгъэри ильэу ра-
дион кыырагъэуагъ. Ары орэд
тхынимын сыйфежьэнэу зэрэхъу-
гъэр».

ГЭР». 1957-рэе ильясым Урысынэмэд адыгэхэмэр язэлхыныгээ ильяс 400 зэрхүүгээм фэгъэхьгээ мэдэж, күлтүрэм и Мафэхэр Москва щызэхажгэгъягээх. Джащ Тхьабысымэ Умарэ пщынэмкээ кызыдригээжээзэ, «Мэлахъом иорэд», «Си Хьабидэт», «Солдатым иписимэ» кьышцогъягъяэх. Москва дас профессиоnalна

Москва дэс профессиоnalын музыкантхэу, композитор Цэры-лохэу Вано Мурадели, Борис Чайковскэр, Кирилл Мацютиныр залым Чэсыгъэх. Ахэм Умарэ иорэдхэм осэшхо къафашыгъ, гушуагъом зэрихьэу, гушхоу Умарэ къэкложыгъ.

1954-рэ ильясым къалэу Ленинград дэт консерваторием щеджэнхэу хэкум ныбжыхыкэу ыгъектогъягъэхэм Тхъабысымэ Умарэ ахэтыгъ. Пынгэр ыгъяэу вокальне классым зычахьэм, «Пынгэр йофыгол, зыфэдэ ўмызэу умакъэу зэхэсхыгъэм йоф дэтэгъашл, ар зыпкь идгээцон фое» къэлэгъаджэм къырилогъагь. Умарэ консерваторием бэрэ щеджэнхэу хъувгээп, шлэх

дэдэу кыргызээжыгь. «Сисабыл иплі яквартет мәкъэ зәпәдҗәкжысымакъэ нахь лъэшыгь», — зигъэсемэркъеузэ, ылощтыгь. Нэүжми Умарэ иоредхэр зэтыхыкхай орedlyохэм ежь къадыригъялозэ къало зэхкүми, къедэлухэрэм Тхъабысымәм орэд къырамыгъялоу сценәм тырагъэ-кылжыщтыгъеп. Джарэу ымакъэрэ иорэд къэлыакләрә цыфмә якъасаштыгь

«О унитly» зыфиорэ орэдэү Тхъабысым Умарэрэ Жэнэ Кырымызэрэ зэдатхыгъэм Шъэожъ Розэ орэдьио ныбжык-к'яу къытфызыэлихыгъагъ. А уахътэм Розэ консерваториер къыухыгъэ къодьеу, 1оf зышишлэн щымышэу Адыгэ радиом музыкальнэ редакторэу йухъетгъагъ. Умарэ ашыгъум иоредхэр аш фэдэү орэдьиомэ къаригъалой, аритэу щытыгъэл. Консерваториер къэзуюхыгъэ купым Данашчы Рае къаигъашыгъау

Пэнэшүй Рае къаҳигъяшыгъэу иорэд заулэ къыригъэлгъагъ. Академический къэlyaklэм Умарэ иорэдхэр иуцощыгъэхэп, ахэр орэд цэфхэу што пчыагъяэкъэ зэтепшыкlyutkыыштыгъех, ар къэзытышт къэлкэ-шыклэ мэкъэ шъхьаф ищыкIегъагъ. Розэ къызэриложырэмкъэ, ежымли аш фэдэу Умарэ иорэдхэр къыфэлонч, иныхъашхо тельгъяэл.

«Жэн Кырымызэ ихъатыр-
кы «О унитү» зыфиорэ ордыйр
къеслонуу хъугъагъэ, — elo Розэ.
— Радиом щытеттихи, эфирим
зытэтүпщым, зы письмэм ыуж
адрэр итэу къаклохэу фежъагъэх.
Ордыйр джыри зэхахымэ ашло-
игъоу цыфхэр кыкылэльэущты-
гъэх. Ордэри цэврило хъугъагъэ,
сэри ашт ордэрило сыйдэхъугъагъ.
Ашт ыуж Тхъабысымэ Умарэ
оредхэр сфитыххэу рицэжжэ-
гъагъ. Бэ иордээру къеслыагъэр,
Умарэ эс ажылчын болон

Умарэ сэ сикомпозиторыг». Къуаджэмэ адэс лэхъаклохэм Адыгэ радиом зэлукIэгүхъэр адашынэу зырахуухъэм, къоджэ орэдхэр ашт къыдэкIуагъэх. Апэрэ къуаджэу зыфэтхагъэхэр Пэнэхэс. Кырымызэ гүщIэхэр ытхыгъ, Умарэ ашт ежээштыгъэм фэдэу псынкIэу орэдышьом рильтхагъ. Шьэожъ Рози орэдьир елбэтэу зэригъашли, тьогум тэхагъэх. Джащ фэдэу къуаджэу зыдаклохэрэ пэпчь орэдьир фызэхальхъэмэ, къаозэ, къоджэ

музыкальнэ училищым чөхьа-
жыныншь, музыкэм ишыпкъеу
феджэнным көхъопсыщтыгээ.
Топыр кызызющыоу, дунаир зы-
щыкъутэжкырэм пышнэр ыгье-
тэлтыльгызэп. Зэптугъо уахътэ
кызызыхкэлэй, лэмэ-псымэ горэ
зыщигъотырэм кыштети, орэд-
хэр къафиомэ, къыдыригъэ-
ложызыэ, дзэкилонхэм агу кыы-

дищаещтыгъ. Аш фэдэ горэм дивизием икомандир гитарэ макъэр кызыдиуқырэм кылыхъагъ. Гитарэ нэтхъэ-патхъэм бзэпсыхэр имыльжыхэу орэд кыздэззылорэ калам дзэклонхэр къепчъэкыгъэхэу ыльэгъугъ. Аш фэдэ макъэм ублэкын плъекынэу щытыгъэп. Кызыеухым, генералыр Умарэ кыыкъэрыхъагъ: «Сыдэу уигитарэ тепльаджа, нэмыйк щылэбэа?» — кьеупчыгъ. «Пщынэу кызыздесхыжьэгъа гъэм топыр кытефи, зэхикъутагъ», — риожыгъ. Аш ыуж Умарэ үлэгъе хыльтэхэр тельэу госпиталым зэрэчэлтийр гене-

усекіо ныбжыкіе кытфәкіожы-
гъэу Мыекуапе щелажье. Жэнэ
Кырымыз ыңғар, заом фәгъе-
хыгъэу усә дәгъухэр етыхы.
Шұзәлукіе а лъэныкъомкіе һоф-
зедашшұшіемә, сәгугъе орәд дә-
гъухэр кылжудаңынхікіе. Мыекуапе
үкъекіожыгъэу ущылажьемә,
уюофхэр нахь псыкіе лықиоте-
ных» риуагь.

Джащ къышегъэжъагъеу Умарэ итворчествэ Клэрэшэ Тембот лъыпльэу ригъэжъагъ. Зэриуагъеу бэ темышэу зэу-клагъех. А мафэр анахь мэфэ гушуагьоу Тхъабысымэ Умарэ игукъэкыжхэм къаҳэнагъеу къылтэжбыштыгъе: «Мафэ горэм аккордеоныр сыгъеу Мыекъуапэ сыкъекуагъеу слъакъо зэпы-кыгъ, гипс къытыральхи унэм симыкышьоу плем сыхэль. Пчээм къитеуи, лы горэ къи-хагъ. «Сэ сцлэр Жэнэ Къыры-мыз» үүли, нэйуасэ зыкъыс-фишыгъ. Клэрэшэ Тембот си-зыдэшшиэр къызэрэриуагъэри.

ЦЫФХЭМ КЬАХЭКЛХ...»

оредхэр ашт къыдежьагъэх. Оред пчагъэ, пшыкбул фэдиз, зэдатхыгъагъ: Фэдз, Блащэпсынэ, Коцхабэлэ, Пэнэхэс, Нешукуае, Ленинэхабэлэ, Еджэркуае, Джамбэчэ, бэ... Къудажэхэр щылехэр къызэдибуутэу «Сиккуадж» зыфиорэ оредыр тыйдэки къышалоу, лъэхъаным иоредэу хугъагъэ. «Жэнэ Кырымызэ ынж тиусаклохэм нахь цыхъэ къысфашыгъэ усэхэр къысатыхъэу фежъэх, — кыытотжыгътэй Тхабысымэ Умарэ. — Ситворчествэ лынгээштигъэ Клэрэшэ Тембот анахъэу къыхигъещыгъэхэр Мэшбэшэ Исхъакь иусэхэм арьльэу стхыре оредхэр арьгъэ. «Ашт игу щылехэр куух, ары ахэр лъэш зышилхэрээр, — ылощтыгъ».

Мэшбэшэ Исхъакь иусэхэм лирике гушысэу ахэлтэй Тхабысымэ Умарэ иоредышо зэклишыгъ. Ахэр «Шъэогъур», «Сшэштигъэр сшээрэп усимишагъэмэ», «Шъузбэхэр», «Къэрэхэр». Аужырэ оредым Умарэ имэкъамэ нэмийк къэлукэ къыритьгъ. Тызэсэгэе оред псынкэхэу купмэ апхуутатэу къалоу щыгъэхэм ар афэдагъэп. Мэкъамэр зэклишыгъеу къохъэ-къокл пчагъэкэ зэблэшгъагъ. Мажээр къызипшыгъыти зыщыгъэсэжкыгъыти хэлъыгъ. «Къэрэхэр» оред къызэрхыгъэп, романыгъ. Ар къэлпином паас академическэ мэкэ къуаклэм гүзэхшэшэ куу къыгъужын фэяяэ. Бэг вокалистэу оредыр къэзыгъуагъэр. Адыгэ радиом щытезитхагъэр АР-м инароднэ, УФ-м изаслуженнэ артисткэу Жэнэ Нэфсэт ары.

«Тхабысымэ Умарэ оредыр къэсэонэу сакъызыхъэшым, сымакъэ зыфэдэри ышшэу, симкъэуакли зэхихыгъэу щыгъагъ, — къеуатэ Жэнэ Нэфсэт. — Аштыгум филармониими театрами Ioф аштыгъэштигъэ. Концертхэр блэсмыгъэхэу сахэлажъэштигъэ. Тхабысымэ Умарэ мафэ горэм къысаджи, тызэукаль. Аккордеоныр къышти, «Къэрэхэр» къысфыргъэуагъ. А мэфэ дэдэм оредыр зэдгэшлагъ. Лъэцэрыкъо Кимэ къыздыригъау, радиом щытеттхагъ».

1960-рэ ильэсэй Тхабысымэ Умарэ иоредхэр зыдэйт апэрэ сборникир къыдэхъэгъ. Ашт уса-клохэу Жэнэ Кырымызэ, Пэрэныкъо Мурат, Мэшбэшэ И-

хъакь, Яхъулэ Сэфэр, Хэдэгээлэ Аскэр, Коцбэе Пщымрафа яусэхэм арьль оред тойкитлю къыдэхъагъ. Ашт ынж сборникхуу «Здрэствуй, Кавказ», «Гумиоредхэр» зэуж итхэу къыдэхъ. Умарэ иоредхэр радиостанци-хэм тыйдэки къаубытэу Темир Кавказым щэлх, ашт шхъары-къижъэу іекибым щыпсэурэ адыгэхэм, Тыркуем, Иорданием, Сирием анэсэ.

Апэрэ къэралыгъо оредыло къэшьокло ансамблэм Тхабысымэ Умарэ ильэс 10 оред къышигъуагъэу ар зэхагъэхъыгъыклик къалэу Краснодар дэт филармониим епхыгъэу Мыеекъуапэ ашт икуутамэ къыщыззахы. Ашт Умарэ агъакло. Аккордеоныр шлохэлжагъэу зэклижъэу, дахэу фэгагъэу Умарэ эстраднэ купмэ ахэтэу фотографиу къэнагъэр бэ. Ахэм узялплыкэ, «эстрадэми зыкъыщимыгъотыгъэу щыгъагъэп» уагъало. Къызхэхъыгъэр тэубытагъэу зыни къылонэу ышшээрэп, ау Умарэ ашт бэрэ Ioф щимышшэу Ioкыжъыш, Къэбэртээм, Налщык, мэклюжы. Аштыгум ар зэльашэрэ оредылоу, оредусэу, пшынау щыгъагъ, РСФСР-м культурэмкэ изаслуженнэ Ioфышигъ. Хэкум зекийжым, бэхэм агу къеуагъ.

2008-рэ ильэсэй Тхабысымэ Умарэ итворчествэ фэгъэхъыгъэу «Снова звучит голос твой» ыцэу тхиль композиторэу Тыкъо Къэпплан къидигъэгъигъ. Ашт къызэрхырэмкэ, творческэ цыфым ыгу щышшээрэп къызыгъуругылоу щылэр makлэ. Умарэ итворчествэ ухэгүшшээнир икэсагъэп, къымылэжыгъэ щытхуу зыгорэм фаломи, ыдэштигъэп. Ашт фэдэу зэрэштигъ агу римыхъэу, Умарэ шэн дэй хэлъэу, Ioф дэвшэнкэ ектугъуауе ма-къэхэр фагъэштигъэх.

Творческэ цыфир сэннаущыгъэу хэлтээр ары щызыгъэлэрэп, зыгъэлсэурэп. Ашт зэкэ фэлорышшэ, игурыш-гушыс чыжъэу маплэ, творчествэр зэрэхъэштэйм лъэхъу, зэрэшэ, ары Умарэ Налщык зынчагъэри. Зыдэхъягъэри ихымэп, адыгэ культурэр зыщыпсэоу, зыщылажъэрэп ары. Къэбэртаехэм аштыгум республике ялагъ, телевидением абзэки эфириим къихъэштигъэх, композиторхэм я Союз зэхажагъ, кантатэхэр, ораториехэр, симфонический-инструментальнэ

музыкэр атхы. Музыкальнэ ис-кусствэ зэтегэуцагъэ республикэм ильгыгъ. Филармониим исимфонический оркестрэ увер-торхэр, симфониехэр къире-гъалох. Музыкальнэ театрэм пьесэхэр егъэуцагъ. Музыкэм феджагъэхэр профессиональнэ музыкантхэр бэү ялэх.

Къэбэртээм Умарэ италант алэ уасэ къыфэзышы, къыкью-уцагъэр Хэлэпэлэ Хэдэгэхъяр ары. Ар зэльашэрэ музыковедыгъ, УФ-м искуствэхэмкэ изаслуженнэ Ioфышигъуагъ, Ленинград консерваториим ирежиссерскэ отделение къуухыгъагъ. 1958-рэ ильэсэй республикэм филармониу къыщыззахыгъэм иапэрэ художественнэ пашау щыгъагъ. Нэужым, 1968-рэ ильэсэй, КъБР-м икомпозитор-

щыгъагъ. Итворчествэ Ытагъэу хэгъэгум, хэкум ядахэ къыоу, иоредхэр зыни хэмийкыацхэхэу щыгъагъ. Адыгэ хэкум Тхабысымэ Умарэ иапэрэ профессиональнэ композитор. Сицыхъэ пытэу тэль адыгэ лъэпкыр псауфэ Тхабысымэ Умарэ итворчествэ хэтынкэ».

«Оредусым оред зитхыкэ, ар зыгорэм епхыгъэн фае, — ыло-щтыгъ Умарэ, — темэ щымышэу сицыхъэрэп, ар зыхэмэльыр оред хуущтэп. «Бэрэчэт босын» зыфиорэ оредыр зысэтхым, си Адыгэ сегупшысээ, сиэрэфэ-разэр еслонэу сидаау стхыгъэ, «Синан» зыфиорэ оредыр зе-сэгъажъэм, сэри сицэгъыгъ, ашт фэдэ тамэ къыгоклэнэр сшэгъахэп».

«Умарэ хэкум къызегъэ-

макъэшхокэ сценэм зытекъыжыгъэр.

Оркестрэ апэрэ тактэу къы-тигъэмкэ оредыр «Танго» къашшом имэкъамэ ильэу зэрэхъ-гъэр къэтшагъ. Умарэ баритон мэкэ гэйтэлтигъэхэгүйхээр үүшүүкэу къирингъэхъагъ: «Умыклюж къыкьбэгъэнау сизакью»... Оредыр къэбэртэе диалектыкэ тхыгъэ. Ылпэрэ оредым зэклигъэ-блэгэ зрительхэр къээрэгъэ-ласэх, телевидением иоператори ахэм анэгүхэр къеубытых. Нэ-мыз-умызых, зым ынэпс къэкло, адэрэ гупшысэ куум зэльиубы-тагъ. Умарэ залым чэсир зы-экибуытагъ. Оредым ыумэхы-гъэхэм ахэсэу Мэт Жаннэ къирэдээ. Ашыгъум ашт Саратов дэт консерваториер къуухыгъэ къодыгъягъ. Камернэ музыкальнэ театэр къызэуахыгъакэм Ioф щишэштигъ. Нэужым Адыгэ къэралыгъо университэти иму-зыкальнэ факультет урсы мэ-къэмэ Іэмэ-псымхэр зыхэт иоркестрэ кыгъоу оредыр Жаннэ Адыгэ радиом щытыврхэ. Адыгэ телевидением 1995-рэ ильэсэй «Ильэсэйхээ хъяр шъутех» зыфиорэ концертэу зэхи-щэгъягъэм Мэт Жаннэ оредыр къышиуагъ.

1994-рэ ильэсэй Тхабысымэ Умарэ ыныбжь ильэс 75-рэ зэрхүүгъэм фэгъэхъыгъэ юбилейнэ концертэу тетхыгъагъэр иа-уяжыре пчыхъэзэхахъэу хугъэ. Ныжжым емылтыгъэу Умарэ лъэшэу зэклигъагъ. Мэкъэ жыныч лъагэм зиэтижыгъыт-тэп, Лъэцэрыкъо Кимэ аккор-деоным къыригъэхъэр мэкъэмэ дахэм зыдэшти шлоигъоу зыкырихыгъ... Мыклюсагъэр узкэзэ-гъэблэлэри машлоу ынэмэ къаклихыгъытэгъэр ары. Сценическэ образэу Умарэ сценэм къытырихъэштигъэр зыфэгъэдэни, къыкъэзийтигъыни щымышэу ар зыдихыгъыгъ.

Шышхээу мазэу къызыгъы-хъугъэ, 1998-рэ ильэсэй, ильэс 79-рэ ыныбжьэу Тхабысымэ Умарэ идунаи ыхъожыгъ. Лъэужышлоу къыгъенагъэм хабзэм осэ ин къыфишигъ. А ильэс дэдэм, чэпэгүйум и 30-м, АР-м иминистрэхэм я Кабинет и Унашокэ иксүсэвхэм яучилишэу Мыеекъуапэ дэтэм Тхабысымэ Умарэ ыцэ фаусыгъ.

Тхабысымэ Умарэ дунэе шульэгъур иоредхэмкэ къылэжыгъ, иштихъуу къылэгъэгъу. 1990-рэ ильэсэй РСФСР-м, 1992-рэ ильэсэй Адыгэ Республикэм янароднэ артист цэ лъаплэхэр къыфагъэ-шьошагъэр. Псаоу къылэгъу-жыгъыгъ къызыгъызэхъуэгъ. Фэшыпкыагъ, нэмийк щылакли илгээшагъэр».

«Умыклюж къыкьбэгъэнау зыфиорэ оредыр Тхабысымэ Умарэ ыныбжь ильэс 75-рэ зэхъум, юбилейнэ концертэу къытыгъагъэм апэрэу къышило-гъагъ. Концертэир республике филармониим щыкъогъагъ. Духо-вой оркестрэу къытихъагъэм ыпашхъэ кэко шүцэлэгээ зэлтилтигъэ, шъыхъац тхэгээгэ юхжур дэшэягъэу зэклижъэу Умарэ къэуцагъ. Мыхыжь гукъаор ынэгү кээлэ. Къэтыгъашээ зынчагъыгъи. Ильэсипшэу Ioф зышишагъэм Умарэ хэмийлажъэу Налщык концерт щыкъуагъэр. Иоредхэр зыни хэмийкыацхэхэу, икъеуакли зыни фэмыдэу сценэм къызы-техъэхъэ, на «бис» зэралоу, тирамыгъэхъягъэу шу альгэгъу-

тэллы. «Сыда джыдэдэм ашт нахь хэмийлээ Умарэ къехъулагъэр» тэло... Лъэцэрыкъо Кимэ къыдыригъаозэ джыдэд нынэп чэфым зэрихъэу оредэу къытигъэ Умарэ къызыдешла-гъэр, къызыдешуагъэр, Ытагъу-

Хъот замрээ.

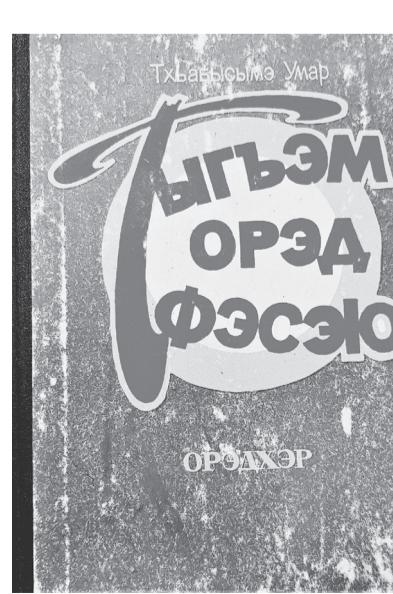
**ТХАБЫСЫМЭ УМАР
ОРЭД ФЭСЭЮ**

СТРАНИЦЫ ЖИЗНИ И ТВОРЧЕСТВА

**УМАР
ТХАБИСИМОВ**

УМАР ТХАБИСИМОВ

ОФАХЭР

ЗЭКЬОШНЫГҮЭМ ИГЬОГУХЭМКІЭ

ЧЫПІЭУ ЗЭРЫТЫГҮЭХЭР КҮАГУРЭЛ

Гуфаком и Мафэ Абхазым игъекотыгъэу щыхагъэунэфыкыгъ. Адыгэ Республикаем илъиклохэр зэлуклэгъухэм ахэлэжьагъэх.

Абхазынрэ Грузинэрэ заокі 1992-рэ ильэсүм зэпэуцугъэх. Грузиен иулэшыгъэ купхэр Абхазым ичыгу ихъагъэху зэрэшчихъэшхэрэм, лъыр зэрэшагъачхэрэм ыгъэгумэхъхэрэр бэ хъущтыгъэх. Ахэр зэкъоцухи, къош Абхазым Ылпіэгъу фэхуугъэх. Кавказым, Урысыем ишъольырхэм къарыкыгъэ гуфаклохэр Абхазым ишъхвафитныгъэ фэбэнагъэх.

— Дағыстан, Къэбэртэе-Бэлькъарым, Къэрэшшэ-Шэрджэсүм, Чэчнэм, Краснодар краим, Адыгеим, нэмыхъээм ялъиклохэр Сыхум щызэлуклагъэх, — къитилуагъ Адыгеим игуша-клохэу Абхазым щыла-

гъехэм я Союз ипашэ игуадзэу Къуяжъ Къэп-лъан. — Абхазым зыпсэ фэзытыгъэхэр чыпіэхэм, сауѓетхэр ющагъэуцгъэхэм тащылагъ. Лынхъужхэм шхъаша афэтшыгъ.

Абхазым и Лыху-жъэу Хъуадэ Адамэ исаугъэт еджэпэ хъыз-мэтшаплэм дэж щыт. Шэдүжэн Муратрэ Мынкъо Асланрэ Сыхум ивокзал щыфэхыгъэх. Нарт шьоахэм мыжью-бъоу къафызэуахы-гъэр унэм идепкэ шыхъагъ. Адыгеим щыщ гуфаклохэр лыхуужъэу зэрэфхыгъэхэр аш тетхагъ.

— Абхазым и Хэ-гъэту зао хэлэжьагъэхэр

къинэу зыхетыгъэхэр къыдгурэо. Гуфаклохэм лыгъэу зэрхъагъэр тышыгъупшэштэп, — зэлуклэгъухэм къащауагъ зынхъажь хэкъотгэхэ ахъязхэм.

Шэжъ ялэу ныжъыкэхэр пүгъэнхэм, мамыр псэукээр ляэхукэм агъэльгэлэнэм афэзъэхыгъэ юфтхъабзэхэр зэхаша-гъэх, гуфаклохэр Абхазым ихбээ къулыку-шхэхэм аlyklagъэх, щынгъэм тегушилагъэх.

ЕМТЫЛЫН Нурбый.

Суратым итхэр: Адыгеим щыщэу Абхазым щыфэхыгъэ клаэхэм ясаугъэтэу Мыекуалэ щагъеуцгъэм ыпашхэе гуфаклохэр щытих.

Ом изытет Кавказым щаупльэктүгъ

Дунаим изытет зыкызэрэзэблихъурэр тинэрыльэгъу. Мэфэ жворкъхэм япчыагъэ къыхэхьо, машлохэм зыкъаштэ, псыхъохэр янэпкъхэм къадэкъых, фэбэшхор зыфэмыщчыхэрэр лыдэкъуаэм егъэгумэкъых. Клэклэу къэптоштмэ, цыфхэм япсауныгъэ а пстэуми къыщагъакъэ.

Тыкъээзыуцухъэрэ дунаир нахь фабэ зэрэхъурэр хэгъэгү зэфэшхъяфхэм яшэнэгъэлэжхэм къало. Бэмышэу Кавказскэ биосфернэ заповедникым икартэ хэмьт псыубытыпэ къыхагъэшгъигъ, а чыпіэм псэу иуцуагъэр Ачъэпс мылылъэхэр нахь псынкъеу къэжухуэ зэрэрагъэжагъэм рапхыгъ.

Урысыем Федерацием ошэ-дэ-мышэ юфхэмкэ и Министерствэ къызэрийрэмкэ, Урысыем фабэм къызэрэшхахъорэр процент зытлукэ нахьыб зэрэдунаеу зыкызэрэшилтээрэ нахьи. Зэхъокыныгъэхэр тыдэки щагъеунэфых. Тэ

тызшыпсэурэ чыпіэхэри ахэм къахеубытэх.

Бэмышэу Урысыем шиэнэгъэхэмкэ и Академие иунашъокэ Къохъэпэ Кавказым иклимат изытет ауплэктугъ. Чышхъашьом ифизикэ-химичесэ ыкли биологическэ юфыгъохэмкэ Институтым зэхищэгъэ экспедицием мэфи З юф ышшагъ. Проектым пэщэнгъэ дызезыхъагъэр институтым илабораторие ипашэу, биология шиэнэгъэхэмкэ кандидатэу А. В. Борисовыгъ ары, аш заповедникым инаучнэ юфышшэхэу В. В. Акатовыгъэр Т. В. Акатовамрэ игусагъэх.

Лэгъо-Накъэрэ заповедникым икъохъэпэ лъэнэйкъорэ къызэлтызыубытхэрэ чыгухэм пробэхэр ахахыгъэх. Къушхъэхэм лъагэу ахэтхэ орьжхэу торф зыхэлхэм къахахыгъэ торф тезэхэм ашыщхэр аугоингъэх. Ахэр научнэ лаборато-рихэм ашаупльэкүштых.

Научнэ юфшэнхэр зэхэшгээнхэмкэ грантэу «Финал эпохи бронзы в предгориях Северо-Западного Кавказа «Постдолменный горизонт» зыфиорэм къынфатуушыгъэ ахьщэм щыщ агъ-федагъ.

(Тикорр.).

Ахьщэ къафальэгъужыщт

Фэгъекотэнэгъэ зиэ цыфхэм пыдзафэхэм ядэшынкіэ фэло-фашихэм атефэрэ ахьщэм итынкіэ квитанциехэр къаз-лэклахъэхэрэм ыуж игъом ахьщэр затыжкіэ, унэ-коммунальнэ фэло-фашихэм атефагъэм щыщ къафальэгъужыщт.

Республикэм щыпсэухэрэм мы ильэсир къызихъагъэм къыщублагъэу нахь игъекотыгъэу а амалыр къызифагъэфедэ хъутээ. Адыгэ Республикаем юфшэнэхэрэ социалнэ хэхъоныгъэмрэкэ и Министерствэ къызэри-тигъэмкэ, мэкуугуум нэбгырэ мин 20 фэдизмэ компенсация къаратыгъ (мэпильфэгъу мазэм къызэрратыгъэр нэбгырэ мин 15 икъупэрэп). Мыш дэжым къыхагъэшгъэмэ хъущт: унэ-коммунальнэ фэло-фашихэм ате-фагъэ ахьщэр мэзитлум ехуу зымтыгъэхэм, республикэм ис

нэбгырэ мини 9 фэдизмэ, аш фэдэ компенсациер аратыготтэп.

Шыгу къэтэгъэкыжы: фэло-фашихэмкэ шиольыр операторын иофшшээн зиублагъэм къыщегъяжъэу пыдзэфэ пытэхэм ядэшын коммунальнэхэм ахалтытэ хъугъэ. Мыш дэжым къыхагъэшгъэмэн фае сэкъатныгъэ зиэхэм, джащ фэдэу сэ-къатныгъэ зиэ кэлэцкылхэр зэрэс унагъохэм (ахэр нэбгырэ мин 24,1-м ехуух), сабыибэ зэрэс унагъохэм (нэбгырэ мин 5-м ехуух) аш фэдэ компенса-

ции къалеклэханым ифитынгъэ ялэ зэрэхъугъэр. Аш нэмыхъэу унагъохэм зэхэубытэгъэ хахьоу ялэм ипроцент 22-рэ фэдиз унапкэлэрэ коммунальнэ фэло-фашихэмэрэ апэхухагъэу атызыхъу, ахэми джащ фэдэу субсидиемкэ фитынгъэ ялэ мэхъу.

Шыолыр операторынрэ Адыгэ Республикаем юфшэнэхэрэ социалнэ хэхъоныгъэмрэкэ и Министерствэрэ зэдашыгъэ зэзэгтынгъэмкэ социалнэ ухумэнгъэм икуулыкъухэм аш пае документ горэхэр алэкл-

гъеханхэр ищыклагъэп. Мазэ къэс шьолтыр операторын пыдзэфэ пытэхэм ядэшынкіэ ахьщэр игъом зымтыгъэхэр егъэ-унэфых, джащ фэдэу чыфэу атэлтыр атыжыгъэ нэс ахэм фэгъекотэнэгъэу ялэм тегээхъэгъэ ахьщэр алэклагъахъэрэп.

Аш къыхэкъэу республикэм ис цыфхэу фэгъекотэнэгъэ гъэнэфагъэхэр зиэхэмкэ мэхъанэ ил игъом коммунальнэ фэло-фашихэм атефэрэ ахьщэр атыным. Мээз заулэм къыклоц чыфэр зэтхъуагъэ зыхъу, менеджерхэм игъо къафальэгъу.

ахьщэр затыжышъущт пла-льэмкэ зээгъынхэу. Аш фэдэ зээгъынгъэ зызэдашыкэ, къэралыгъо юпэйгэгур игъом къаэлкэхъашт. Ахьщэу атэлтыр затыжыкъэ е аш итыжынкіэ пээлэе гъэнэфагъэм ехыгъэ зээгъынгъэ зызэдашыкэ, цыфхэр социалнэ ухумэнхэмкэ къулыкъухэм зэтвирихъэгъэ компенсациер алэклагъахъящт.

ООО-у «ЭкоЦентрэм»
и Адыгэ къутамэ
ипресс-къулыкъу

Адыгэ Республика и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу «Фэтэрбэу зэхэт унэхэм ашыпсэухэрэм зэдьряе мылькум иигъэкотыгъэ гъэцкэлжын игъом зэшохыгъэнымкэ

Ioфыгъо заулэхэм яхыллагъ» зыфиорэм зэхъокыныгъэ фэшыгъэнэм фэгъэхыгъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2019-рэ ильэсэм бэдзэогъум и 31-м ыштагь

А 1-рэ статьяр. Адыгэ Республикэм и Законэу «Фэтэрбэу зэхэт унэхэм ашыпсэухэрэм зэдьряе мылькум иигъэкотыгъэ гъэцкэлжын игъом зэшохыгъэнымкэ Ioфыгъо заулэхэм яхыллагъ» зыфиорэм зэхъокыныгъэ фэшыгъэнэм фэгъэхыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу «Фэтэрбэу зэхэт унэхэм ашыпсэухэрэм зэдьряе мылькум иигъэкотыгъэ гъэцкэлжын игъом зэшохыгъэнымкэ Ioфыгъо заулэхэм яхыллагъ» зыфиоу N 225-р зытетэу 2013-рэ ильэсэм шышхъэум и 1-м къыдэкыгъэм зэхъокыныгъэ фэшыгъэнэу, мыш фэдэ къэуакэ зиэ я 81-рэ статьяр хэгъэхъохъенэу:

«Я 81-рэ статьяр. Игъэкотыгъэ гъэцкэлжынэм пae вносоу кыфальытагъэр счет гъэнэфагъэ зиэм кызэрэфырагъэхъэр шыкіер

Счет гъэнэфагъэ зиэм ахъщэр кыфизгъахъэр Урысые Федерацием псэупхэмкэ и Кодекс ия 175-рэ статья ия 31-рэ лах зигугуу кызышыре уполномочене цыфыр ары. Ар тхыллын пэм тетын е электрон шыкіем тетэу гъэпсыгъэн ыльэкышт.».

Я 2-рэ статьяр. Мы Законым kуачэ илэ зыхъурэр

Официалнэу кызыхуаутырэ мафэм щыублагъэу мы Законым kуачэ илэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу Къумпыйл Мурат къ. Мыекъуапэ, шышхъэум и 8, 2019-рэ ильэс N 270

Адыгэ Республикэм Ioфшэнимрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкэ и Министерствэ иунашъу

Адыгэ Республикэм Ioфшэнимрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкэ и Министерствэ иунашъу N 171-р зытетэу «Радиацием зэрар зэрихыгъэ цыфхэм удостоверениехэр ятыжыгъэнхэр» зыфиоу 2012-рэ ильэсэм бэдзэогъум и 18-м къыдэкыгъэм зэхъокыныгъэхэр фэшыгъэнхэм ехыллагъ

Федеральнэ законэу N 210-р зытетэу «Къэралыгъо ыкчи муниципальнэ фэло-фашэхэр афыизшохыгъэнхэм ехыллагъ» зыфиоу 2010-рэ ильэсэм бэдзэогъум и 27-м къыдэкыгъэм, джащ фэдэу Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъу N 18-р зытетэу «Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабээ игъэцкэлжо кулыкъухэм административнэ регламентхэр зэрээхагъэуцохэр шыкіем епхыгъэ Ioфыгъо заулэхэм яхыллагъ» зыфиоу 2019-рэ ильэсэм щылэ мазэм и 28-м къыдэкыгъэм адиштэнэм пae унашъо сэшы:

1. Адыгэ Республикэм Ioфшэнимрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкэ и Министерствэ иунашъу N 171-р зытетэу «Радиацием зэрар зэрихыгъэ цыфхэм удостоверениехэр ятыжыгъэнхэр» зыфиоу 2012-рэ ильэсэм бэдзэогъум и 18-м къыдэкыгъэм гуадзэм диштэу зэхъокыныгъэхэр фэшыгъэнхэр.

2. Адыгэ Республикэм икъэралыгъо учреждениеу «Цыфхэр социальнэ ухумгъэнхэм ыкчи Ioфшэнимкэ Гупчэр» зыфиорэм илаштэ къяоплэрэ цыфхэм ядокументхэм яштэн ынаэ тыригъэтинэу.

3. Къэбар-правовой отделым:

— мы унашъор Адыгэ Республикэм Ioфшэнимрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкэ и Министерствэ исайтэрэ Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабээ игъэцкэлжо кулыкъухэм яофициальнэ интернет-сайтэрэ аригъэхъанэу;

— кыащыхаутынэм пae мы унашъор гъэзетхэу «Советскэ Адыгэ макъэм», «Адыгэ макъэм», мазэ къэс къыдэкырэ официальнэ тедзэгъоу «Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэугъояхъэр» зыфиорэм алэклигъэхъанэу.

4. Мы унашъор зэрагъэцакіэрэм гүнэ льифынэу министрэм иа-пэрэ гуадзэ фэгъэзгъэнэу.

5. Зыкітхэхэрэ мафэм кышыублагъэу мы унашъор kуачэ илэ мэхъу.

Министрэм ипшъэрэйлхэр зыгъэцакіэгоу И. В. ШИРИНА
къ. Мыекъуапэ, шышхъэум и 13, 2019-рэ ильэс N 225

Адыгэ Республикэм Ioфшэнимрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкэ и Министерствэ иунашъу

Социальнэ фэло-фашэхэр зыэклагъэхъанхэу Ѣитхэр учт зэрашыхэр шыкіер ухэсигъэнэм ехыллагъ

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъу N 115-р зытетэу «Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъу N 63-р зытетым зэхъокыныгъэхэр фэшыгъэнхэм фэгъэхыгъ» зыфиоу 2019-рэ ильэсэм жъоныгъуакэ и 16-м къыдэкыгъэр гъэцкэлжыгъэхъунэм пае унашъо сэшы:

1. Мы къыкіэллыклохэрэхэр ухэсигъэнхэу:

1) Адыгэ Республикэм иавтоном учреждениеу «Псауныгъэм игъэпсийн фытегъэпсихъэгъэ гупчэу «Звезднэр» зыфиорэм, джащ фэдэу унагъохэмрэ къэлэцыклохэмрэ социальнэ лэпилгэту ятыжынэм фытегъэпсихъэгъэ гупчэу «Доверие» зыфиоу Красногвардейскэ районэм итымрэ социальнэ фэло-фашэхэр шыфызшувхэхъунэм Ѣит шыфхэр учт зэрашыхэр шыкіер.

2) Адыгэ Республикэм икъэралыгъо учреждениеу «Къэлэцыклохэмрэ лэтахъохэмрэ зынаныгъэрэ шыхъэеъзылгэу «Очаг» зыфиорэм, джащ фэдэу унагъохэмрэ къэлэцыклохэмрэ социальнэ лэпилгэту ятыжынэм фытегъэпсихъэгъэ гупчэу «Доверие» зыфиоу Красногвардейскэ районэм итымрэ социальнэ фэло-фашэхэр шыфызшувхэхъунэм Ѣит шыфхэр учт зэрашыхэр шыкіем гуадзэм диштэу зэхъокыныгъэхэр фэшыгъэнхэу.

2. Адыгэ Республикэм Ioфшэнимрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкэ и Министерствэ иотделэу

къэлэцыклохэм, бзыльфыгъэхэм ыкчи унагъом яофхэм афэгъэзагъэм социальнэ фэло-фашэхэр зищыклагъэхэм яучт епхыгъэ Ioфхъабзэхэр зэшүүхынхэу.

3. Адыгэ Республикэм икъэралыгъо учреждениеу «Ioфшэнимрэ цыфхэр социальнэ ухъумгъэнхэмрэкэ «Гупчэр» зыфиорэм илаштэ учт зэрээхэцэгъэ шыкіем ынаэ тыригъэтинэу.

4. Къэбар-правовой отделым:

— мы унашъор Адыгэ Республикэм Ioфшэнимрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкэ и Министерствэ исайтэрэ Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабээ игъэцкэлжо кулыкъухэм яофициальнэ интернет-сайтэрэ аригъэхъанэу;

— кыащыхаутынэм пае мы унашъор гъэзетхэу «Советскэ Адыгэ макъэм», «Адыгэ макъэм», мазэ къэс къыдэкырэ официальнэ тедзэгъоу «Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэугъояхъэр» зыфиорэм алэклигъэхъанэу.

5. Мы унашъор зэрагъэцакіэрэм гүнэ льис-фынэу сшъхъэкэ зыфесэгъязаа.

Министрэм ипшъэрэйлхэр зыгъэцакіэгоу И. В. ШИРИНА
къ. Мыекъуапэ, шышхъэум и 5, 2019-рэ ильэс N 216

Адыгэ Республикэм Ioфшэнимрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкэ и Министерствэ иунашъу

Адыгэ Республикэм Ioфшэнимрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкэ и Министерствэ иунашъу N 27-р зытетэу «2012-рэ ильэсэм Ѣилэ мазэм и 1-м къыщегъэжыагъэр эа 3-рэ сабьеу къэхъуягъэм ыкчи аштэ къыкіэллыклохъэхэм (аплунэу аштагъэхэм) апае зэтэгъо ахъщэ лэпилгэту алэклигъэхъэнэм фэгъэхыгъ» зыфиоу 2012-рэ ильэсэм мазэм и 8-м къыдэкыгъэм мыш фэдэ зэхъокыныгъэхэр фэшыгъэнхэм ехыллагъ

Федеральнэ законэу N 210-р зытетэу «Къэралыгъо ыкчи муниципальнэ фэло-фашэхэр афыизшохыгъэнхэм ехыллагъ» зыфиоу 2010-рэ ильэсэм бэдзэогъум и 27-м къыдэкыгъэм, джащ фэдэу Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъу N 18-р зытетэу «Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабээ игъэцкэлжо кулыкъухэм административнэ регламентхэр зэрээхагъэуцохэр шыкіем епхыгъэ Ioфыгъо заулэхэм яхыллагъ» зыфиоу 2019-рэ ильэсэм Ѣилэ мазэм и 28-м къыдэкыгъэм адиштэнэм пae унашъо сэшы:

2) я 2-рэ пунктыр мыш тетэу тхыгъэнэу:

«2. Адыгэ Республикэм икъэралыгъо биоджет учреждениеу «Ioфшэнимрэ цыфхэр социальнэ ухъумгъэнхэмрэкэ Гупчэр» зыфиорэм 2012-рэ ильэсэм Ѣилэ мазэм и 1-м къыщыублагъэр эа 3-рэ сабьеу къэхъуягъэм ыкчи аштэ къыкіэллыклохъэрэм (аплунэу аштагъэхэм) апае ахъщэ алэклигъэхъэнэм фэгъэхыгъ» зыфиоу 2012-рэ ильэсэм мазэм и 8-м къыдэкыгъэм мыш фэдэ зэхъокыныгъэхэр фэшыгъэнхэм ехыллагъ

3) я 2-рэ пунктыр мы унашъор игуадзэ диштэу тхыгъэнэу.

2. Къэбар-правовой отделым:

— мы унашъор Адыгэ Республикэм Ioфшэнимрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкэ и Министерствэ исайтэрэ Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабээ игъэцкэлжо кулыкъухэм яофициальнэ интернет-сайтэрэ аригъэхъанэу;

— кыащыхаутынэм пае мы унашъор гъэзетхэу «Советскэ Адыгэ макъэм», «Адыгэ макъэм», мазэ къэс къыдэкырэ официальнэ тедзэгъоу «Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэугъояхъэр» зыфиорэм алэклигъэхъанэу.

3. Мы унашъор зэрагъэцакіэрэм гүнэ льис-фынэу министрэм иа-пэрэ гуадзэ фэгъэзгъэнэу.

4. Зыкітхэхэрэ мафэм кышыублагъэу мы унашъор kуачэ илэ мэхъу.

Министрэм ипшъэрэйлхэр зыгъэцакіэгоу И. В. ШИРИНА
къ. Мыекъуапэ, шышхъэум и 19, 2019-рэ ильэс N 230

Искусствэр – тибаиныгъ

Шъольыр 80 хэлэжьагъ

Урысыем исурэт къэгъэльэгъонэу «Нэпкъхэр» зыфиорэр Мыеекъуапэ щыкуагъ.

Хэгээгүм культурэмкэ и Министерствэ, Рязанске хэкум и Правительствэ, сурэттеххэм язэхэт йоффшланы «Нэпкъхэр», Адыгэ Республикаем культурэмкэ и Министерствэ, Урысыем ифотосурэтшхэм яшъольыр куутамэу Адыгейим щыэр, Мыеекъуапэ икъэлэ сурэттех клубэу «Лэгъо–Накъэр» къэгъэльэгъоным зэхэншакло фхэхүгъэх.

Сурэттеххэм яоффшагы 10 къэгъэльэгъугъагъ. Совет хабзэм ильхэхан аш фэдэ яофхъабзэхэр зэхажэштыгъэх. Пешфорыгъаш къэгъэльэгъонхэр шъольырхэм ашыкштыгъэх, теклонигъэр кындаэзыыххэрэх хэгъэгүм икъэух зэлукъягъхэм ахагъэлажьэштыгъэх.

Урысыем ишъольыр 80-мэ исурэттеххэм яоффшагы зефа-

Алексей Макеевым тырихыгъэ сурэтэмкэ щагум дэт шыр, шхомлакиэр зыыгъ нэнэжьир зэдиштэхэу къэгъэльягъох. Шыр цыфым иныбджэгъушу, епзорэр зэхехы, нэшүкэ къыюплы...

Нижний Новгород щыщэу Игорь Ушаковым футбол ешлэрэ кэлэццыкүм сурэт тырихыгъ. Къэ-

лэпчээлүүтм сыда ыгу ихыкырэ? Командэр аш кыншэггүй. Челябинскэ, Санкт-Петербург, Тверь, фэшхъафхэм ясурэтхэм гээпсикэу ялэр гэшэгъон къэзшыэр щынэнгъэм къыхэхыгъэ едзигъохэм сурэттехир ахлэжъэн зэрильэкырэр ары.

Чыпшэхэр
Зэхэншаклохэм къэгъэльэгъоным

усэ фашыгъ. Челябинскэ хэкум апэрэ чыпшэхэр къыдихыгъ. Адыгэ Республикаем ятлонэрэ чыпшэхэр кынфагъашьошагъ. Тверскэ хэкум ящэнэрэ чыпшэхэр ыхыгъ.

Аркадий Кирнос кыншэгтүүга, зэхэншаклохэм сурэт 5500-рэ къафагъэхыгъ. Архангельскэ хэкур, Камчатскэ, Краснодар, Ставрополь крайхэр, Мурманскэ, Пензенскэ, Рязанске, Тверскэ, Челябинскэ хэкухэр, Адыгэ Республикаем анах дэгъу 10-мэ ашыцых.

Дышэ медалыр Челябинскэ иклубэу «Мыжъо бгырыпхым» фагъашьошагъ. Тыжыныр Мыеекъуапэ иклубэу «Лэгъо–Накъэм» къыдихыгъ. «Купым ипэшэ анах дэгъу» зыфиорэр щытхууцэр Аркадий Кирнос фагъашьошагъ. Клубым хэтхэр: Наиль Баталов, Светлана Денисова, Артем Карташкин, Виктор Лутай, Марина Орлова, Олег Сивовалов, Виктория Сысоева, Татьяна Чипига.

«Нэпкъхэр» зыфиорэр къэгъэльэгъоныр финалим хэфэгъэ шъольырхэм ашызэхажэнэу фитыныгъэ къыдахыгъ. Мыеекъуапэ иадминистрациие культурэмкэ и

Зэхэншаклохэм
ийн къыдыхыгъ
гээжирэр:
Адыгэ Республикаем
льяпкэ йоффхэмкэ,
Иэкыб къэралхэм ашыцых
зэхэншаклохэм адыгырээ зэхэншаклохэм
къебар жууцье
иамалхэмкэ и Комитет
Адресыр:
ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэшшиэр:
385000,
къ. Мыеекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,

Редакцием авторхэм
къаихырэр А4-кэ заджэхэрэ тхьапхэу
зипчагъэкэ 5-м
емыхъхэрэр ары. Сатырхэм азыфагу 1,5-рэ
дэлтээ, шрифтыр
12-м нахи цыкунуу
щытэп. Мы шапхъэх
хэм адимыштэрэ
тхьагъэхэр редакцием
зэхгээжээжийнх.

E-mail: adyvoice@mail.ru

Зыщаушыхъятыгъэр:
Урысые Федерацием
хэутын йоффхэмкэ, тел-
радиокъэтынхэмкэ
и Министерствэ
и Темир-Кавказ
Чыпшэхъятыгъэр
шэрийнхэмкэ, зэраушыхъятыгъэ
номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщаушыхъятыгъэр
ООО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыеекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Зэхэншаклохэм
гээжирэр
4271
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 2287

Хэутынх
узынхээхэну щыт
уахъэр
Сыхьатыр
18.00
Зынхээхэну щыт
уахъэр
Сыхьатыр
18.00

Редактор
шхьаам
ипшээрхэх
загъэцак
Мэшлээжъо
С. А.

Пишэдэхъя
зынхээхэну щыт
уахъэр
Сыхьатыр
18.00
Жакшынх
А. З.

хыссыжыгъ. Дэгъухэм анах дэгъужхэр Урысыем икъэгъэльэгъон шхъяла къырахылгъа. Мыеекъуапэ исурэттех клубэу «Лэгъо–Накъэм» опыт ин зиэхэр хэтых. Хэгъэгу, дунээ зэлукъягъхэм хагъунэфыкырэ чыпшэхэр къащидээзыыхыгъэхэр клубым щагъасаагъ.

Дунаим ихэгъэгу 50 фэдизэм ашыкогъэ къэгъэльэгъонхэм тахэлэжьагъ, — къытиуагъ Адыгэ Республикаем исурэттехэм я Союз ишащэу, Адыгэ Республикаем изаслужене журналистэу Аркадий Кирнос. — Хагъунэфыкырэ чыпшэхэр къащидээзыыхыгъэхэр бэ мэхъух. Клубым нэбгыре 30 хэт. Еджаплэу къыззэутхыгъэм зыщизыгъасэ зышонгъохэм лэпшэгъу тафхэхуу.

Сурэтхэр щынэнгъэм къыхэхъягъ, уяплызы эудэгүшыиэ пшонгъоу зы чыпшэхэр таажыкъ заулэрэ ушытэу къыхэхъя. Рязань исурэттехэу Андрей Каревым «Къоджэ мэфэкыр» тырихыгъ. Цыфхэр нэгушлох, мэфэкыр зэдагоши. Мурманскэ щыщэу Виталий Новиковым йуѓор цыфым шхъарытэу къэгъэльягъо. Псэуплэм изытет аш къыщихэхъя. Халыгыу фыжыр кэлэццыкүм зэришхырэр Краснодар краим къыщигырахыгъ. Владимир Циммерлинг исурэт узыншэшэ, цыфхэм яоффшагы уасэ фошоши.

Үнэм пшэукэу щыниэр сурэтхэр къыщыбгъэлэгъон плъэкыщт. Къалэу Тулэ исурэттехэу

Гээжорышланы ипащэу Цэй Розэ къэгъэльэгъоним игуалеу еллыгъ. Адыгэ Республикаем искусствэм шүүкэ зэрэшашэрэр тизэдэгүшыгъ щыхигъэунэфыгъ.

Сурэтхэм арьтхэр: клубэу «Лэгъо–Накъэм» хэтхэр; Цэй Розэрэ Аркадий Кирносрэ къэгъэльэгъоним гущиэгъ щызэхэхъуагъ.

4. «Черноморец» — 11
5. «Махачкала» — 10
6. «Мэшыкъу» — 8
7. «Спартак» Нч — 8
8. «Краснодар-3» — 8
9. «Легион» — 7
10. «Алания» — 7
11. «Биолог» — 7
12. СКА — 6
13. «Интер» — 5
14. «Анжи» — 4
15. «Урожай» — 3
16. «Спартак» Вл — 2.

Іоныгъом и 1-м «Зэкъошныгъэр» Краснодар икомандэу «Урожай» Мыеекъуапэ щынгъэшт. Нэкүбгъор зыгъэхъазыгъэр ЕМТЫЛН Нурбыр.

Исаакий
А. З.

Футбол

КІЭУХЫР РЭХЬАТЫГЪЭП

«Анжи» Махачкала – «Зэкъошныгъэр» Мыеекъуапэ – 2:2.

Шышхээум и 25-м Махачкала щыззэдешлагъэх.

«Зэкъошныгъэр»: Гиголаев, Омаров, Катаев, Хагътур, Кирьян (Бровчук, 75), Белов, Ахмедханов, Делэкуу, Къонэ, Кадимов, Крылов (Макеров, 72).

Къэлапчын Иэгуаор дээзыдзагъэхэр: Агаларов – 50, 91 – «Анжи», Делэкуу – 16, Къонэ – 94 (пенальти) – «Зэкъошныгъэр».

Ешэгъу уахъэр зыщаухыщт Агаларовын тикъэлапчын Иэгуаор къыдидзагъ. «Зэкъошныгъэр» пчагъаэ 1:2-м емзээгъу ыпэкэ ильгъигъ. Зэкі тиешлаклохэр «Анжи» икъэлапчыя благъаэ зэрекуу Ѣылтыгъэх. «Анжи» иухъумакло шаххъэхэр зеукъохэм, судьям пенальтигъаэгъуунэфыгъ.

«Зэкъошныгъэм» икапитанэу Къонэ Амир къэлапчын Иэгуаор дидзагъ – 2:2.

Ешэгъу

СКА – «Динамо» — 1:3, «Легион» — «Махачкала» — 1:0, «Спартак» Нч – «Мэшыкъу» — 0:3, «Урожай» — «Спартак»

Вл – 1:1, «Алания» — «Волгарь»

— 3:0, «Биолог» — «Интер» — 2:0, «Черноморец» — «Краснодар-3» — 6:0.

Зэтэгъаш

1. «Зэкъошныгъэр» — 16
2. «Динамо» — 15
3. «Волгарь» — 13

